

BELEVINGSONDERZOEK: ADOPTIEOUDERS EN GEADOpteERDEN OVER HUN ADOPTIETRAJECT

Onderzoek uitgevoerd door de Arteveldehogeschool in opdracht van Ray of Hope¹

Vanuit de zorg voor kwaliteit van haar begeleiding wilde Ray of Hope nagaan hoe adoptieouders en geadopteerden de begeleiding door ROH in de voorbije 25 jaar hebben ervaren. Aan de hand van vragenlijsten, interviews en focusgroeps gesprekken werd gepeild naar de periode vóór de aankomst van het kind alsook naar nazorg en rootsbegeleiding. Het onderzoek werd uitgevoerd door Arteveldehogeschool van maart tot december 2020. Een zo divers mogelijke groep van adoptieouders en geadopteerden werd daarbij bevroegd, achtereenvolgens via een vragenlijst, een reeks interviews en focusgroepen. 58 respondenten vulden de enquête in, 49 unieke respondenten werden bevroegd, hetzij via een interview, hetzij via een focusgroep. Kanttekening daarbij was dat er minder geadopteerden deelnamen.

Uit het onderzoek komen zowel sterktes van de adoptiedienst als aanbevelingen voor verbetering naar voor. Deze werden geformuleerd in vorm van een kijkkader.

Hieruit kunnen we aflezen dat vertrouwen een sleutelrol heeft, reeds vanaf de allereerste contacten. Naast expertise zijn een goede relatie en communicatie bepalend. Communicatie moet correct, duidelijk en transparant zijn, maar ook gebaseerd op interesse en persoonlijk contact. Meestal wordt de communicatie door ROH ervaren als warm, persoonlijk en gemoedelijk. Indien dit onvoldoende werd ervaren, leidt dit tot ongenoegen en frustratie. Omdat het adoptietraject vaak onzeker en onvoorspelbaar is, moet er altijd duidelijk worden gecommuniceerd ook als niet alles helder is. Ray of Hope moet proactief zijn in zijn communicatie: niet enkel antwoorden op vragen maar ook zelf het initiatief nemen. Actieve communicatie vanuit ROH wordt ervaren als een erkenning voor de onzekerheid waarmee ouders in de lange wachtperiode te maken hebben. In de relatie met Ray of Hope vinden ouders het belangrijk dat er afstemming en gelijkwaardigheid is. Afstemming betekent dat de adoptiedienst antwoorden geeft op de concrete vragen en verwachtingen die leven. Hierbij moet rekening gehouden worden met de diversiteit aan verwachtingen en noden. Deze kunnen zeer verschillend zijn en vergen dus een persoonlijke aanpak. Gelijkwaardigheid betekent dat ROH zich niet superieur of betuttelend opstelt en uitwisseling met andere ouders mogelijk maakt.

¹ De Beir, S. & Defour, K. (2020). *Belevingsonderzoek: adoptieouders en geadopteerden over hun adoptietraject*. Dienstverleningsproject in opdracht van adoptiedienst Ray of Hope

De expertise slaat vnl. op adoptieprocedures, kennis over het herkomstland, begeleiding bij afreizen, het werk van de contactpersoon.

De geadopteerden ervaren een andere relatie met ROH dan de adoptie-ouders. Zij hebben immers niet zelf gekozen voor de adoptiedienst. Ook voor hen zijn vertrouwen, relatie en communicatie doorslaggevend. De identiteitsvraag is heel belangrijk voor de geadopteerden. Zij kiezen zelf al dan niet beroep te doen op Ray of Hope voor hulp hierbij. Vragen over hun 'anders zijn' en over soms discriminerende reacties van de omgeving, moeten bespreekbaar zijn.

Vertrouwen vanuit respect voor hun identiteitsvragen is cruciaal, maar ook tempo en behoefte van de geadopteerde moeten de leidraad zijn. Erkenning voor hun eigen unieke beleving van adoptie en sensitiviteit voor hun 'anders zijn' is heel belangrijk. De geadopteerde moet zich veilig voelen om te kunnen praten en vragen te stellen. Hij kiest zelf of hij daarin al dan niet wil begeleid worden. Communicatie moet transparant zijn en vertrekken vanuit gelijkwaardigheid. Openheid en eerlijkheid wordt verwacht. Geen informatie mag worden achter gehouden. De geadopteerden wensen ook meer duidelijkheid over het aanbod van Ray of Hope. Ze willen weten waarvoor en bij wie ze terecht kunnen en hebben nood aan rolmodellen.

Geadopteerden kampen met een dubbel gevoel. Ze willen enerzijds dankbaar zijn tegenover hun adoptieouders, maar willen anderzijds ook vrij kunnen spreken over hun gemis aan biologische wortels.

Het onderzoeksrapport formuleert tot slot als aanbevelingen voor ROH:

- Inzetten op een zo persoonlijk mogelijk aanpak die aansluit bij de beleving van de ouders.
- Professioneel handelen steeds toetsen aan 'vertrouwen-relatie-communicatie'.
- Eigen expertise verder ontwikkelen maar ook afbakenen. Nazorg is hier belangrijk. Doorverwijzen voor die aspecten die niet tot de kerntaak behoren.
- Aandacht voor de stem van de geadopteerde met aandacht voor identiteitsvragen en maatschappelijke context van adoptie. Proactief communiceren met de doelgroep en duidelijk maken waar ze terecht kunnen met welke vragen.
- Duidelijkheid rond de functie van nazorgrapporten

Om deze aanbevelingen in de praktijk om te zetten, deed Ray of Hope beroep op 'Wilde Zwanen', een bureau dat organisaties coacht. Er werden 2 hoofddoelstellingen geformuleerd:

- Versterken van de dialoog met geadopteerden en (kandidaat-)adoptanten vertrekkend vanuit gelijkwaardigheid.
- Samenbrengen van geadopteerden en (kandidaat-)adoptanten zodat uitwisseling ontstaat.

Deze doelstellingen worden nu omgezet in een praktijkgerichte aanpak met het oog op verduidelijken van verwachtingen en mogelijkheden van Ray of Hope voor de geadopteerden en de (kandidaat-) adoptanten, creëren van openheid en cultural awareness en dit binnen een gelijkwaardige relatie met zowel geadopteerden als (kandidaat-)adoptanten.

Tot slot willen we vanuit Ray of Hope alle geadopteerden en adoptanten bedanken die ons geholpen hebben bij dit onderzoek! Jullie openheid maakt dat wij onze werking kunnen verbeteren. Dankuwel!